

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів
Національного банку України з питань реєстрації страхових і
перестрахових брокерів та умов провадження посередницької
діяльності у сфері страхування”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” та іншими законами України.

На сьогодні умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування (перестраховання) визначені в статті 15 Закону України від 07.03.1996 № 85/96-ВР “Про страхування” (далі – Закон про страхування) та Положенням про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів та умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 30.06.2022 № 135 (далі – Положення № 135).

Законом України від 18.11.2021 № 1909-IX “Про страхування” (далі – новий Закон про страхування), що набрав чинності 19.12.2021, серед іншого, установлюються оновлені вимоги щодо здійснення діяльності з надання посередницьких послуг на ринку страхування та з дня введення в дію нового Закону про страхування (01.01.2024) Закон про страхування визнається таким, що втратив чинність.

Водночас на період із дня введення в дію нового Закону про страхування та до дня введення в дію розділу XII “Реалізація страхових та перестрахових продуктів” (01.01.2025) діяльність страхових посередників буде врегульовано пунктом 5 розділу XV “Прикінцеві та перехідні положення” нового Закону про страхування.

З метою приведення у відповідність Положення № 135 до положень нового Закону про страхування в частині визначення термінології, унормування діяльності різних категорій страхових посередників, уточнення переліку посередницьких послуг (робіт) у страхуванні та перестрахованні з урахуванням категорій страхових посередників, а також порядку оприлюднення Національним банком інформації про здійснення діяльності на території України страхових та/або перестрахових брокерів-нерезидентів (далі – брокери-нерезиденти) потрібно прийняти відповідний акт Національного банку.

Також потрібно визначити проектом регуляторного акта повноваження Національного банку щодо права виключити брокера з реєстру та анулювати йому свідоцтво про включення (внесення) до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів у разі виявлення інформації про те, що керівник та/або

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

B/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54

акціонер, та/або учасник, та/або материнська компанія брокера – юридичної особи, представництва, страхового брокера – фізичної особи-підприємця, страховий брокер – фізична особа-підприємець є фізичними або юридичними особами, які мають громадянство, які зареєстровані та/або є податковими резидентами та/або місцем їх постійного проживання, їх місцезнаходженням є держава, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України в значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”.

Зазначені вище питання не можуть бути вирішені за допомогою ринкових механізмів, оскільки належать до реалізації повноважень Національного банку, визначених новим Законом про страхування та статтею 7 Закону України “Про Національний банк України” у частині визначення особливостей функціонування ринку небанківських фінансових послуг у разі введення воєнного стану чи особливого періоду.

Отже, є потреба у врегулюванні вищезазначених проблем та затвердженні відповідного нормативно-правового акта Національного банку.

Суб’єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страхові посередники, що здійснюють діяльність у сфері страхування та перестраховування, страховики. Проблема, яку пропонується розв’язати шляхом державного регулювання, справляє негативний вплив на діяльність страхових посередників.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов’язані з вирішенням вищезазначених проблем, є реалізація повноважень Національного банку, визначених у розділі XV “Прикінцеві та перехідні положення” нового Закону про страхування у сфері регулювання діяльності страхових посередників.

Проект регуляторного акта розроблено з метою врегулювання питань здійснення посередницької діяльності на ринку страхування на перехідний період із 01.01.2024 до 01.01.2025 до введення в дію розділу XII “Реалізація страхових та перестрахових продуктів” нового Закону про страхування.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення наявного стану законодавства України, що регулює питання здійснення посередницької діяльності у сфері страхування та перестраховування, що не відповідає вимогам нового Закону про страхування.

Перевагами такого способу досягнення встановлених цілей є збереження наявного стану законодавства України, а саме застосування чинних нормативно-правих актів Національного банку у сфері регулювання діяльності страхових посередників. Однак у такому разі невідповідність законодавства України в цій сфері не дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку, визначені

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54

новим Законом про страхування та Законом України “Про Національний банк України”.

Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Іншим альтернативним способом досягнення встановлених цілей є прийняття запропонованого регуляторного акта, перевагами якого є приведення у відповідність Положення № 135 до порядку та вимог щодо здійснення діяльності страхових посередників на ринку страхування, визначених новим Законом про страхування на період із 01.01.2024 до 01.01.2025.

Недоліками такого способу є можливі додаткові витрати страхових посередників, пов’язані з приведенням у відповідність до вимог регуляторного акта.

Тому Національний банк з урахуванням положень нового Закону про страхування обрав варіант прийняття запропонованого регуляторного акта, як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв’язання проблеми, і відповідні заходи

Регуляторним актом передбачено уточнення переліку страхових посередників, на яких поширюватимуться вимоги акта, термінологічні уточнення, а також уточнення процедурних питань Національного банку щодо оприлюднення інформації про здійснення діяльності на території України брокерів-нерезидентів та порядку здійснення нагляду за страховими посередниками.

Також проектом регуляторного акта передбачається визначити повноваження Національного банку щодо права виключити брокера з реєстру та анулювати йому свідоцтво про включення (внесення) до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів у разі виявлення інформації про те, що керівник та/або акціонер, та/або учасник, та/або материнська компанія брокера – юридичної особи, представництва, страхового брокера – фізичної особи-підприємця, страховий брокер – фізична особа-підприємець є фізичними або юридичними особами, які мають громадянство, які зареєстровані та/або є податковими резидентами та/або місцем їх постійного проживання, їх місцезнаходженням є держава, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України в значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”.

Ступінь ефективності цього регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу показників діяльності страхових посередників на ринку страхування.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54

Вимоги регуляторного акта обов'язкові для виконання всіма страховими посередниками, на яких поширюється дія цього акта, а також страховиками в частині регулювання діяльності страхових агентів. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію цього регуляторного акта потенційно зумовлюється головним чином змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення змін до цього регуляторного акта.

Упровадження вимог такого регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком наглядової діяльності за здійсненням посередницької діяльності на ринку страхування з періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу привести у відповідність до нового Закону про страхування нормативно-правовий акт, предмет регулювання якого належить до повноважень Національного банку.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його прийняття для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

1. Позитивні наслідки дії регуляторного акта:

1) забезпечення унормування діяльності страхових агентів – фізичних осіб-підприємців та дотримання ними вимог законодавства з питань посередницької діяльності;

2) приведення до єдиного регуляторного поля регулювання питань посередницької діяльності;

3) уточнення процедурних питань Національного банку щодо оприлюднення інформації про здійснення діяльності на території України брокерів-нерезидентів та порядку здійснення нагляду за страховими посередниками;

4) забезпечення права Національного банку виключити брокера з реєстру та анулювати йому свідоцтво про включення (внесення) до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів у разі виявлення інформації про те, що керівник та/або акціонер, та/або учасник, та/або материнська компанія брокера – юридичної особи, представництва, страхового брокера – фізичної особи-підприємця, страховий брокер – фізична особа-підприємець є фізичними або юридичними особами, які мають громадянство, які зареєстровані та/або є податковими резидентами та/або місцем їх постійного проживання, їх місцезнаходженням є держава, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54

України в значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”.

2. Можливих негативних наслідків дії регуляторного акта немає.

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта матимуть позитивні наслідки для всіх суб’єктів, на яких поширюється дія цього регуляторного акта.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Основні положення акта набиратимуть чинність із 01.01.2024 (з дня введення в дію нового Закону про страхування), крім питань щодо приведення у відповідність діяльності страхових брокерів відповідно до положень постанови Правління Національного банку України від 30.06.2022 № 135 “Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів та умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування та про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”.

Строк дії акта обмежений у часі до 01.01.2025, введення в дію розділу XII “Реалізація страхових та перестрахових продуктів” щодо діяльності страхових посередників нового Закону про страхування та прийняття відповідного акта Національного банку України на заміну Положення № 135.

VIII. Визначення показників результативності акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість суб’єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Станом на 01.05.2023:

кількість страхових та/або перестрахових брокерів, інформація про яких унесена до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів, становить – 57, у тому числі брокерів фізичних осіб-підприємців – 1, брокерів – юридичних осіб – 46, постійних представництв брокерів-нерезидентів – 10;

кількість брокерів-нерезидентів, які повідомили про намір провадити діяльність на території України, становить – 21.

Якісним показником результативності є виконання суб’єктами господарювання вимог регуляторного акта під час здійснення діяльності з надання посередницьких послуг на ринку страхування. Висновок щодо цього показника можна буде зробити за результатами застосування його норм на практиці.

IX. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54

проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471 (зі змінами).

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Для відстеження результативності акта Національний банк використовуватиме дані, отримані за результатами регулювання діяльності страхових посередників.

Інформування суб'єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

B/33-0008/61900

від 26.05.2023 18:54